

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้แบ่งโครงสร้างเนื้อหาวิชาออกเป็น 5 กลุ่มคือ

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
2. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
5. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

วิชาดนตรีและนาฏศิลป์จัดอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย เนื่องจากสามารถสร้างลักษณะต่างๆ ที่ตั้งงามที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม จากอดีตที่ผ่านมา การสอนวิชานาฏศิลป์ ผู้เรียนจะเรียนได้ผลมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ที่สำคัญยิ่งก็คือครูผู้สอนที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน เนื่องจากครูที่ศึกษาด้านวิชานาฏศิลป์โดยตรงหรือครูที่ถนัดทางด้านการสอนนาฏศิลป์มีน้อย และเนื่องจากผู้สอนไม่เชี่ยวชาญในการสอนเนื้อหาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เป็นแนวทางในคู่มือการสอนของครู ทำให้การเรียนในวิชานาฏศิลป์ถูกละเลยไปในบางครั้ง

กาญจนาและเสาวคนธ์ (2524) พบว่าจากการติดตามผลของการใช้หลักสูตร ได้ข้อมูลว่า ครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาการเรียนการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ บางครั้งละเว้นไม่สอนบางเรื่อง เนื่องจากขาดความรู้และทักษะ เช่น ครูร้องเพลงไม่ได้ รำไม่เป็น สาธิตให้นักเรียนดูไม่ได้ นอกจากนี้ยังพบว่าจัดการเรียนการสอนไม่ได้ เนื่องจากขาดอุปกรณ์ ไม่มีเครื่องดนตรี

ฉันทนา และเกื้อจิตต์ (2533) ศึกษาปัญหาการสอนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่าด้านหลักสูตรยังขาดแคลนหนังสือคู่มือครู ตำราหนังสืออ้างอิงให้ครูศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ด้านการสอน ครูที่สอนนาฏศิลป์โดยตรงมีน้อย ไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอน อุปกรณ์ที่จะใช้ในการฝึกฝน ขาดงบประมาณในการสร้าง ซ่อมแซมสื่อการสอน และขาดบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานขอความร่วมมือช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ในการแนะนำในด้านการสอนวิชานี้

ในปัจจุบันนี้วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ มีการผลิตสื่ออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยเฉพาะสื่อการสอนทางโทรทัศน์ สามารถนำเอาเทปโทรทัศน์ (Video tape) มาผนวกเข้ากับการสอน จะเห็นได้ว่าการใช้เทปโทรทัศน์ มาผนวกประกอบการสอนจะช่วยแบ่งเบาภาระในการสอนของครู นักเรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองหรือ ฝึกฝนด้วยตนเองจนเกิดทักษะความชำนาญได้ด้วยการเปิดเทปโทรทัศน์ศึกษาเองในเวลาที่เหมาะสม การใช้เทปโทรทัศน์เพื่อช่วยในการสอนวิชานาฏศิลป์ จะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยไปกว่าการสอนโดยการใช้ครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนโดยตรง

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัย สนใจสร้างเทปโทรทัศน์ประกอบการสอนรำเชิดขวัญ ซึ่งเป็นเพลงในหลักสูตร วิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ ที่เรียนโดยมีเทปโทรทัศน์ประกอบการสอน กับการสอนปกติ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสร้างเทปโทรทัศน์ (รำเชิดขวัญ) ประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ (รำเชิดขวัญ) ที่สอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ประกอบการสอนกับการสอนปกติ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 *ประชากรในการวิจัย* การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากรที่เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540

1.3.2 *ตัวแปรในการวิจัย*

1.3.2.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ วิธีสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ ซึ่งมี 2 วิธี คือ

- 1) การสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์
- 2) การสอนปกติ

1.3.2.2 *ตัวแปรตาม* มี 2 ตัวแปร ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์
- 2) คะแนนสอบภาคปฏิบัติ

1.3.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือกิจกรรมนาฏศิลป์ รำเชิดขวัญ ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

1.3.4 ระยะเวลาของการวิจัย ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โดยใช้เวลาในการสอน 10 คาบ คาบละ 50 นาที

1.4 คำนิยามศัพท์

1.4.1 กิจกรรมนาฏศิลป์ หมายถึง กิจกรรมนาฏศิลป์ (รำเชิดขวัญ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในการสอนวิชานาฏศิลป์แต่ละครั้งจะต้องนำกิจกรรมที่มีอยู่ 3 กิจกรรม มาสอนให้สัมพันธ์กัน คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการฟัง และการร้องเพลง

1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบข้อเขียน ตามแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรำเชิดขวัญ

1.4.3 คะแนนความก้าวหน้า หมายถึง คะแนนผลต่างของคะแนนผลการสอบหลังเรียน และผลการสอบก่อนเรียน

1.4.4 คะแนนผลการสอบก่อนเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการสอบข้อเขียนตามแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรำเชิดขวัญก่อนเริ่มการสอน

1.4.5 คะแนนผลการสอบหลังเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการสอบข้อเขียนตามแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรำเชิดขวัญ หลังจากเสร็จสิ้นการสอน

1.4.6 คะแนนผลการสอบกิจกรรมภาคปฏิบัติ หมายถึง คะแนนที่วัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนภาคปฏิบัติ

1.4.7 การสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ประกอบการสอน หมายถึง การสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ เรื่อง รำเชิดขวัญ โดยใช้เทปโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อนำมาประกอบการสอน

1.4.8 เทปโทรทัศน์ หมายถึง ดัลบ์เทปโทรทัศน์แบบ Umatic ซึ่งบันทึกการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้ถ่ายทอดลงในดัลบ์เทปโทรทัศน์แบบ VHS ระบบ PAL Standard

1.4.9 เทปโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง เทปโทรทัศน์ซึ่งผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญและเพื่อนำไปทดลองใช้สอนเพื่อหาประสิทธิภาพ

1.4.10 การสอนปกติ หมายถึง การสอนที่มีครูเป็นผู้ดำเนินการสอนโดยยึดแนวทางการสอนตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.4.11 กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทปโทรทัศน์ประกอบการสอน

1.4.12 กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนปกติ

1.4.13 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ยูนิต F) ในโรงเรียนสาธิตประถม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้เทปโทรทัศน์ ราชัญขวัญประกอบการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์สำหรับใช้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.5.2 เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์และผู้สนใจทั่วไป

1.5.3 เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตเทปโทรทัศน์ สำหรับการสอนกิจกรรมในระดับชั้นประถมศึกษา

1.5.4 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมนาฏศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป